

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૧૪૩૦ સન ૨૦૧૩ની

વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૩૫૦૯ સન ૧૯૯૧ માં

સાથે દીવાની અરજી ક્રમાંક ૧૩૦૮૨ સન ૨૦૧૩ માં

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૧૪૩૦ સન ૨૦૧૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાય મૂર્તી શ્રી વિજય મનોહર સહાઈ

અને માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તી આર.પી. ઢોલરીયા

=====

૧ સ્થાનિક અખબારોના રિપોર્ટરોને આ ચુકાદો જોવા દેવા પાત્ર ગણવામાં આવે કે કેમ ? ૨ અહેવાલ ન વેચવા સંદર્ભ માટે મોકલવાનું કે નહીં ? ૩ શું ન્યાયમૂર્તીશ્રી ચુકાદાની સ્વચ્છ નકલ જોવા ઈચ્છે છે ? ૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ના અર્થઘટન અંગે અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાનો મહત્વનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે? ૫ શું તેને નાગરિક ન્યાયાધીશને પ્રસારિત કરવાનું છે?

=====

વડોદરા જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષ સંઘઅપીલકર્તા(ઓ)

– વિરુદ્ધ –

તાલુકા વિકાસ અધિકારી, તાલુકા કચેરી તથા ૨પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી :

અપીલકર્તા(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફેથી શ્રી વૈભવ એ. વ્યાસ,
વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુનશો, પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧-૩ તરફેથી
વકીલ શ્રી હર્ષોલ શુક્લા, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ તરફેથી એ.જી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયાધીશ શ્રી વિજય મનોહર સહાઈ

અને માનનીયન્યાયાધીશ શ્રી આર.પી. ઢોલરિયા

તારીખ : ૧૬/૦૭/૨૦૧૪ સી.એ.વી. ચુકાદો

(પ્રતિ : માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ આર.પી. ઢોલરિયા)

૧. લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળની વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વિશેષ દિવાણી અરજી ક્રમાંક ૩૫૦૯ ઓફ ૧૯૯૧ માં તા. ૨૫.૭.૨૦૧૨ ના રોજ આપેલા ચુકાદા અને આદેશ સામે દાયર કરવામાં આવી છે, જેમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અત્રેના અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ અરજી ફગાવી દીધી હતી.

૨. કેસના સંક્ષિપ્ત તથ્યો એવા છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ – તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૨.૫.૧૯૯૧ના રોજ પસાર કરાયેલા ઠરાવ પહેલાં, જેમ શિક્ષકોને રૂ. ૧૫૦૦/- મૂળ વેતન ચૂકવવામાં આવતું હતું તેઓને પ્રતિમાસ રૂ. ૪૫૦/- ગૃહભાડા ભથ્થું ("એચ.આર.એ." તરીકે સંક્ષેપમાં) અને રૂ. ૫૦/- પૂરક સ્થાનિક ભથ્થું ("સી.એલ.એ." તરીકે સંક્ષેપમાં) મળતું હતું. તેવી જ રીતે, જેમ શિક્ષકોને પ્રતિમાસ રૂ. ૧૫૦૦/- ના મૂળ વેતનથી ઓછી રકમનું વેતન મળતું હતું

તેઓને પ્રતિમાસ એચ.આર.એ. તરીકે રૂ. ૨૫૦/- અને સી.એલ.એ. તરીકે રૂ. ૩૫/- ચૂકવવામાં આવતાં હતા. અપીલકર્તાનો કેસ એ છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ – તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૨.૫.૧૯૯૧ના રોજ પસાર કરાયેલા વિવાદિત ઠરાવના બળે, ઉપરોક્ત મુજબ શિક્ષકોને અપાતા એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ.ના લાભો મનસ્વી રીતે પાછા ખેંચી લેવામાં આવ્યા છે. તેથી વ્યથિત થઈ, અપીલકર્તા – મૂળ અરજદારે વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૩૫૦૯ ઓફ ૧૯૯૧ દાખલ કરી હતી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે તા. ૨૫.૭.૨૦૧૨ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા રિટ અરજી નામંજૂર કરી હતી, જે હાલની અપીલમાં વિવાદિત છે.

૩. રિટ અરજીમાં અપીલકર્તા – મૂળ અરજદારની મુખ્ય ફરિયાદ એ હતી કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી રીતે એવો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો, જેના દ્વારા અપીલકર્તા – સંઘના સભ્યોને ચૂકવવામાં આવતા એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ.ના લાભો બંધ કરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પરિણામે વસૂલાત અમલમાં મૂકવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨. અપીલકર્તાની તરફેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી.એ. વ્યાસ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૩ની તરફેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુનશો અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ની તરફેથી વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી હર્ષીલ શુક્લાને સાંભળવામાં આવ્યા.

૩. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી.એ. વ્યાસે જોરદાર દલીલ કરી કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ ની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે, જેના પરિણામે અપીલકર્તાના સભ્યોને અપાયેલ એચ.આર.એ. અને સી.એલ.એ. ના લાભો છીનવાઈ જાય છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે તા. ૨.૫.૧૯૯૧ ના ઠરાવના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલી વસૂલાતની અનુગામી કાર્યવાહી પણ સ્વાભાવિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ છે, કારણ કે પડકારાયેલ ઠરાવ પસાર કરવામાં આવે તે પહેલાં અપીલકર્તાના સભ્યોને સાંભળવાની તક આપવામાં આવી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે અપીલકર્તાના સભ્યો નગરિય શહેરની મહાનગરપાલિકા હદથી ૮ કિ.મી. ની પરિધિમાં આવેલા વર્ગીકૃત ગામોમાં ફરજ બજાવે છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે સરકારની તા. ૨૨.૧૦.૧૯૭૫, ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ અને ૧.૯.૧૯૭૮ ની સરકારી ઠરાવોમાં સમાવિષ્ટ નીતિ મુજબ, જેમની ફરજનું સ્થળ વર્ગીકૃત શહેરની નજીક આવેલું હોય અને જેમને આવશ્યકતાવશ શહેરની અંદર રહેવું પડતું હોય એવા સરકારી કર્મચારીઓને તે શહેરમાં સ્વીકાર્ય એચ.આર.એ. મંજૂર કરી શકાય, શરતે કે ફરજના સ્થળ અને વર્ગીકૃત શહેરોની મહાનગરપાલિકા હદની પરિધિ વચ્ચેનું અંતર ૮ કિ.મી. થી વધુ ન હોય, અને કારણ કે અપીલકર્તાના સભ્યો તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ ના ઉક્ત સરકારી ઠરાવમાં નિર્દિષ્ટ શરતોનું પાલન કરતા હતા, તેથી સક્ષમ અધિકારીની મંજૂરી મળ્યા બાદ તેમને એચ.આર.એ. ચૂકવવામાં આવતું હતું.

૩.૧ શ્રી. વ્યાસે વધુમાં રજૂઆત કરી કે ૧૯૯૦-૧૯૯૧ના સમયગાળા દરમિયાન સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા હિસાબ-તપાસ દરમિયાન આક્ષેપ

ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને તેના અનુસંધાને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ એ તા. ૨.૫.૧૯૯૧નો વિવાદિત આદેશ પસાર કર્યો હતો. તેમની રજૂઆત મુજબ, જ્યારે અપીલકર્તાના સભ્યો શહેરી શહેરની નગરપાલિકાની હદથી ૮ કિ.મી.ની પરિધીની અંદર કાર્યરત હતા અને તેઓ સરકારના તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના ઠરાવમાં નિર્ધારિત આવશ્યક શરતોનું પાલન કરતા હતા, ત્યારે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે તે બાબતનો વિચાર કરવો જોઈએ હતો. અંતે, શ્રી. વ્યાસે રજૂઆત કરી કે તા. ૨.૫.૧૯૯૧નો વિવાદિત આદેશ તેમજ વિશેષ સિવિલ અરજી ક્રમાંક ૩૫૦૯ ઓફ ૧૯૯૧માં તા. ૨૫.૭.૨૦૧૨ના રોજ પસાર કરાયેલ ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવામાં આવવા જરૂરી છે.

૪. બીજી તરફ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૩ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુનશો તથા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ તરફથી વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી હર્ષીલ શુક્લાએ દલીલ કરી છે કે સંબંધિત સત્તાધિકારીએ ઓડિટ દરમિયાન ઉઠાવેલા ઓડિટ આક્ષેપને ધ્યાનમાં લેતા, આક્ષેપિત આદેશો સંપૂર્ણપણે કાયદેસર અને યોગ્ય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે વ્યક્તિગત સભ્યને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. મેળવવાનો અધિકાર તેના વ્યક્તિગત કેસ પર આધારિત છે અને સંબંધિત સક્ષમ સત્તાધિકારીને એ બાબતે સંતોષ આપવો જરૂરી છે કે તે શહેરમાં રહે છે અને બાધ્યકારી પરિસ્થિતિઓ હેઠળ, અપીલકર્તાના વ્યક્તિગત સભ્યે તે બાબતનું પ્રમાણપત્ર મેળવવાનું રહે છે અને કોઈક ભ્રમવશ ઉપરોક્ત લાભો મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે શહેરની નગરપાલિકા હદથી ૮

કિમીની પરિધિમાં વસવાટ કરતા કર્મચારીઓ એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. માટે હકદાર છે અને તેથી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા કરવામાં આવતી વસૂલાત ન્યાયસંગત અને યોગ્ય છે, જેમાં આ અદાલત દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂરિયાત ઊભી થતી નથી.

૬. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી.એ. વ્યાસ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૩ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુનશો તથા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ તરફથી વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી હર્શીલ શુક્લાને અભિલેખ પર ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજોના પ્રકાશમાં સાંભળ્યા બાદ, વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે અપીલકર્તાના સભ્યો – મૂળ અરજદારને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.નો લાભ પ્રાપ્ત કરવાનો હક છે કે નહીં, જો સંબંધિત કર્મચારીનું ફરજનું સ્થળ પાત્ર ઠરતા નગરપાલિકાની સીમાઓની બહાર ૮ કિ.મી.ની અંદર આવેલું હોય, પરંતુ આવશ્યકતાવશ તેઓ આવા નગરની સીમાઓની અંદર નિવાસ કરતા હોય?

૭. આ તબક્કે, એ નોંધવું ઉપયુક્ત રહેશે કે વિધાવાન એકલ ન્યાયાધીશે, બંને પક્ષોના વિધાવાન વકીલોને સાંભળ્યા બાદ, નીચેનો આદેશ કર્યો છે.

૧૧. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લઈ, આ અદાલતનો એવો અભિપ્રાય છે કે પડકારાયેલ આદેશમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની આવશ્યકતા ઊભી થતી નથી અને અરજી નામંજૂર થવા પાત્ર છે. તેમ છતાં, નોંધવું આવશ્યક છે કે અનુપરી રીતે જો અરજદાર એ દર્શાવી શકે તેવી સ્થિતિમાં હોય કે અરજદાર સંસ્થાના સભ્યો કોઈપણ

શાસકીય ઠરાવો મુજબ હકદાર છે, તો તેમને તે અનુસાર ચૂકવણી કરવામાં આવશે. તે મુજબ અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૭.૧ ઉપરોક્ત આદેશનું માત્ર સાદું અવલોકન કરતાં જ સ્પષ્ટ થાય છે કે, એક તરફ માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે રિટ અરજી ફગાવી દીધી છે અને બીજી તરફ, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે અરજદારને એ રાહત પણ વિસ્તૃત કરી છે કે તેઓ પોતાનો મામલો સાબિત કરે કે તેઓ સરકારના કોઈપણ ઠરાવ મુજબ હકદાર છે કે કેમ, અને તે મુજબ તેમને ચુકવણી કરવામાં આવશે.

૮. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોએ અમારી સમક્ષ રજૂ કરેલ ઉપરોક્ત પરસ્પર વિરોધી દલીલોને ધ્યાનમાં રાખીને, એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભો મંજૂર કરવા માટે સરકાર દ્વારા સમયાંતરે બહાર પાડવામાં આવેલા વિવિધ સરકારી ઠરાવોનું અમે સૂક્ષ્મપણે અવલોકન કર્યું છે. વધુમાં, સમયાંતરે બહાર પાડવામાં આવેલા ઉપરોક્ત સરકારી ઠરાવોનો વિચાર કરતાં, એ બાબત પણ વિવાદાસ્પદ નથી કે એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના આવા લાભો સંબંધિત કર્મચારીઓને વિસ્તરાવવામાં આવ્યા છે.

૯. એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. અંગે ચુકવણી રોકવાના પ્રશ્નનો ઉદ્ભવ સ્થાનિક ઓડિટ ઇન્ડ્સ કચેરીએ વર્ષ ૧૯૯૦-૧૯૯૧ માટે ઉઠાવેલી હિસાબી આપત્તિના કારણે થયો છે, જેમાં નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે કેટલાક

કર્મચારીઓના કેસમાં એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ની ચુકવણી કરતી વખતે, ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગ દ્વારા તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના પ્રસિદ્ધ થયેલ સરકાર ઠરાવ ક્રમાંક પી.જે.એસ./૩૪૭૫/૪૧/એમમાં કરાયેલ શરતના પ્રકાશમાં યોગ્ય ચકાસણી કર્યા વગર ચુકવણી કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે. ઉક્ત હિસાબી આપત્તિમાં એવું નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકાર ઠરાવનું સંપૂર્ણ પાલન થાય તે માટે, દરેક વ્યક્તિગત કેસમાં આવા તથ્યની સાચાશ અંગે ચકાસણી કરવા સક્ષમ સત્તાધિકારીએ નીચે મુજબની કાર્યવાહી કરવી આવશ્યક છે,

(૧) કર્મચારી નગરપાલિકાની હદથી ૮ કિ.મી.ની ત્રિજ્યામાં નિવાસ કરે છે કે કેમ અને તે અંગે પ્રમાણપત્ર મેળવવાની પદ્ધતિ ચાલુ રાખવી

(૨) સંબંધિત કર્મચારીને તેના સેવા સ્થળે રહેઠાણ ઉપલબ્ધ ન હોવાને કારણે ફરજિયાતપણે નગરપાલિકાની હદથી ૮ કિ.મી.ની ત્રિજ્યાની અંદર રહેવું પડતું હોય તો તેની ચકાસણી કરવા, નીચેના દસ્તાવેજો કચેરીમાં રાખવા આવશ્યક છે;

(એ) ફરજના સ્થળની નજીક રહેઠાણ ઉપલબ્ધ નથી એવું દર્શાવતું પ્રમાણપત્ર;

(બી) કર્મચારી નગરપાલિકાની હદમાં નિવાસ કરે છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવા રેશનકાર્ડ, નગરપાલિકા કરની પહોંચ અને વિજળીનું બિલ મેળવવું;

(સી) સંબંધિત કર્મચારીને નગરપાલિકાની હદમાંથી ફરજના સ્થળ સુધી

આવનજાવન કરવા માટે સક્ષમ સત્તાધિકારીએ મંજૂરી આપેલી હોવી
આવશ્યક છે.

૧૦. એવું જણાય છે કે ઉપરોક્ત હિસાબ તપાસ અહેવાલના સારાંશની પ્રાપ્તિ થતાં, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ પોતાના તા. ૨.૫.૧૯૯૧ના આદેશ દ્વારા એક તરફ એવો નિર્દેશ કર્યો કે શહેરી સમૂહીકરણ વિસ્તારમાં વડોદરા તાલુકાનાં છાણી, આજવા, તરસાલી અને માંડશેરિ ગામોને બાદ કરતાં અન્ય કોઈ ગામો આવરી લેવાયેલા નથી. તેથી, ઉપરોક્ત વિસ્તારમાં નિવાસ ન કરતા કર્મચારીઓને ચૂકવાતું એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. તાત્કાલિક અસરથી બંધ કરવું જરૂરી છે અને બીજી તરફ એવો પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો કે ઉપરોક્ત ચાર ગામોને બાદ કરતાં અન્ય ગામોમાં નિવાસ કરતા કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં, હિસાબ તપાસ અહેવાલમાં સૂચવ્યા મુજબ ચકાસણી કરવાની તથા જરૂરી પ્રમાણપત્ર મેળવવાની ઉપરોક્ત કાર્યવાહી કરવી જરૂરી છે અને સંબંધિત કર્મચારીઓ સરકારના તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના ઠરાવની શરતો પૂર્ણ કરતા હોવાનું સંતોષકારક જણાય, તો તેમને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.નો લાભ આપવાનો રહેશે.

૧૧. સુનાવણી દરમિયાન, અમે એ પણ ધ્યાનમાં લીધું છે કે ચાદીમાં લગભગ ૮૯ ગામો વડોદરા શહેરના શહેરી સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં આવતાં હોવાનું, રિટ અરજીએ સાથે અનુબંધ-બીમાં તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૩૦.૪.૧૯૮૪ના રોજ પસાર કરાયેલ આદેશ સાથે સંલગ્ન પરિશિષ્ટમાં દર્શાવવામાં

આવ્યું છે, જ્યારે એ જ હેતુ માટે, સંગ્રાહકે પોતાના તા. ૨૯.૪.૧૯૭૫ના આદેશ દ્વારા પ્રમાણિત કર્યું છે કે ૬૧ ગામો વડોદરા શહેરના શહેરી સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં આવે છે. બાબતના આ દૃષ્ટિકોણે, સમર્થ અધિકારીનું કર્તવ્ય હતું કે ઉપરોક્ત તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારના ઠરાવમાં નિર્ધારિત મુજબ વડોદરા શહેરના શહેરી સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં ચોક્કસ કેટલાં ગામો આવે છે તેની ચકાસણી કરે. તેથી, અમારા મત મુજબ, સમર્થ અધિકારીએ તાત્કાલિક ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા હાથ ધરવી જરૂરી છે જેથી વડોદરા શહેરના શહેરી સમૂહીકરણ વિસ્તારની મર્યાદામાં કયા ગામો આવે છે તે નિશ્ચિત કરી શકાય અને તે મુજબ સંબંધિત કર્મચારીઓના દાવા અને હકપાત્રતા અંગે નિર્ણય કરી શકાય.

૧૨. ચોક્કસ રીતે કહીએ તો, ઓડિટ અહેવાલના સારાંશનું તેમજ પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ – તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ તા. ૨.૫.૧૯૯૧ના રોજ બહાર પાડેલા પરિપત્રનું અમારું સાવચેત વાચન કરતાં, એ સ્પષ્ટ રીતે પ્રગટ થાય છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧એ આક્ષેપિત આદેશમાં માત્ર એટલું જ નોંધ્યું છે કે ઓડિટ અહેવાલના સારાંશને ધ્યાને લેતાં, ઉપરોક્ત ચાર ગામો શહેરી સમૂહક્ષેત્રની હદમાં આવે છે અને ઉપરોક્ત ગામોને બાદ કરતાં, સંબંધિત કર્મચારી દ્વારા એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. અંગે કરવામાં આવેલા દાવા અને હકદારી બાબતે ઉપર વર્ણવ્યા મુજબની કાર્યવાહી સક્ષમ સત્તાધિકારીએ કરવી આવશ્યક છે. ક્યાંય પણ, ઓડિટ અહેવાલના સારાંશમાંથી અથવા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા આક્ષેપિત પરિપત્રમાંથી, એ સ્પષ્ટ થતું નથી કે શહેરી સમૂહક્ષેત્રમાં દર્શાવાયેલા ઉપરોક્ત ચાર

ગામોને બાદ કરતાં, જે કર્મચારીઓ ઉક્ત ચાર ગામોમાં રહેતા નથી અને જેઓના દાવાઓ તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવ હેઠળ નક્કી કરાયેલ હકદારીને ધ્યાને લેતાં માન્ય છે, તેમના દાવાઓની ચુકવણી બંધ કરવા માટે કોઈ દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. તેના વિરુદ્ધ, એ સ્પષ્ટ રીતે પ્રગટ થાય છે કે ચુકવણી કરતી વખતે, સંબંધિત કર્મચારીનો દાવો તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવમાં નિર્ધારિત માપદંડોની અંદર આવે છે કે નહીં તેની ચકાસણી કરવાની ફરજ સક્ષમ સત્તાધિકારી પર મુકવામાં આવી છે.

૧૩. ચોક્કસ રીતે કહીએ તો, અમારા વિવેચિત મત મુજબ, ઉપરોક્ત ઓડિટ અહેવાલનો સાર તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા તા. ૨.૫.૧૯૮૧ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલ પરિપત્ર, તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારના ઠરાવની પુનરુક્તિ સ્વરૂપ છે. ઉક્ત ઠરાવમાં, ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગે તે સરકારના ઠરાવ હેઠળ હકદાર કર્મચારીઓને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના ચુકવણાં માટે વિગતવાર જોગવાઈ કરી છે અને તેવું ચુકવણું કરતી વખતે અમુક ચકાસણી અને પ્રમાણ કરવાનું પણ નિર્દેશિત કર્યું છે. બાબતને આ દૃષ્ટિએ જોતા, ઓડિટ અહેવાલમાં હોય કે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા હોય, કંઈ નવું કહેવામાં આવ્યું નથી. જે પ્રશ્ન ઊભો થયો છે તે આર્થિક અસરનો વિષય છે અને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભનું ચુકવણું કરતી વખતે યોગ્ય ચકાસણી અને પ્રમાણ જરૂરી હતું. ઉક્ત પ્રક્રિયા હાથ ધરવાને બદલે, એવું જણાય છે કે સત્તાધિકારીએ, દરેક કિસ્સામાં યોગ્ય ચકાસણી અને પ્રમાણ કર્યા વિના, એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભો બંધ કરી દીધા છે અને

સત્તાધિકારીએ પોતાની રીતે ઉપરોક્ત એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભ તથા તેમને સ્વીકાર્ય અન્ય લાભોના ચુકવણાં પણ બંધ કરી દીધાં છે. અમારા વિવેચિત મત મુજબ, તે ઓડિટ અહેવાલ તથા પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ પરિપત્રનો હેતુ નહોતો. વિપરીત રીતે, તે તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારના ઠરાવમાં કરવામાં આવેલી શરતના અનુસંધાનમાં હતું.

૧૪. ઉપરોક્ત સરકારી ઠરાવનો સાર સ્પષ્ટપણે એવું નિર્ધારિત કરે છે કે મહાનગરપાલિકાની સીમાથી ૮ કિમીની ત્રિજ્યાની અંદર નિવાસ કરતા કર્મચારીઓ તેમના નિવાસના પુરાવા રજૂ કરવા પર ઉપરોક્ત એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. લાભ મેળવવા હકદાર છે. જ્યાં સુધી આવાસની અનુપલબ્ધતાને કારણે મહાનગરપાલિકાની સીમાથી બહાર ૮ કિમીની ત્રિજ્યાની અંદર વર્ગીકૃત ગામોમાં નિવાસ કરતા કર્મચારીઓનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં તેમના દાવાઓનો નિર્ણય કરતી વખતે, પ્રથમ, સક્ષમ પ્રાધિકાર માટે આ ચકાસવું આવશ્યક છે કે સંબંધિત કર્મચારીઓ જે ગામોમાં નિવાસ કરે છે તે ગામો મહાનગરપાલિકાની સીમાના સૂચિત શહેરી સમૂહ વિસ્તારની અંદર આવે છે કે નહીં અને સંબંધિત કર્મચારીઓ તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવમાં નિર્ધારિત શરતો પૂર્ણ કરે છે અને સંતોષે છે કે નહીં.

૧૫. પરિણામે, આ અપીલ ભાગરૂપે મંજૂર થાય છે. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ – તાલુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તા. ૨.૫.૧૯૯૧ના રોજ પસાર કરાયેલ અને વડોદરા તાલુકાના ચાણી, આજવા, તારસાલી અને માંડસેરી એવા ચાર ગામોને બાદ કરતાં

બાકીના ગામો માટે વડોદરા માટે લાગુ પડતા દરે એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.નું ચૂકવણું બંધ કરવાનો નિર્દેશ આપતો વિવાદિત આદેશ રદ કરવામાં આવે છે. તેથી, આ કેસના વિશિષ્ટ હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને અને મોટી સંખ્યામાં કર્મચારીઓના હિતનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો હોવાથી, અમે પ્રતિવાદીઓ માટે નીચે મુજબના નિર્દેશો આપવું યોગ્ય માનીએ છીએ.

(૧) પ્રતિવાદીઓને ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગ દ્વારા તા.

૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના રોજ જારી કરાયેલા શાસકીય ઠરાવ હેઠળ આવશ્યક એવી ચકાસણી અને પ્રમાણન હાથ ધરવા તથા સંબંધિત કર્મચારીઓને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ. માટેના તેમના દાવાની અસલિયત અને હકદારી સાબિત કરવાની મંજૂરી આપવાની.(૨) એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ની ચુકવણી કરતી વખતે આર્થિક અસર સંકળાયેલી હોવાથી, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓને વધુમાં એવો આદેશ કરવામાં આવે છે કે તેઓ નિયંત્રક સત્તાધિકારી પાસેથી નિશ્ચિત કરે કે નગરપાલિકાની સીમાથી ૮ કિ.મી.ની ત્રિજ્યામાં કયા ગામો આવે છે, કારણ કે હિસાબ-ચકાસણી અહેવાલ સાથે રજૂ કરવામાં આવેલી ગામોની યાદી તથા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા રજૂ કરાયેલ યાદીમાં ભિન્નતા જણાય છે.(૩) ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓને આથી નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે ગુજરાત સરકારના નાણાં વિભાગના તા. ૧૫.૧૨.૧૯૭૫ના સરકારી ઠરાવમાં નિર્ધારિત માપદંડોને પૂર્ણ કરનાર સંબંધિત કર્મચારીઓને એચ.આર.એ./સી.એલ.એ.ના લાભોની પાત્રતા અંગે નિર્ણય કરે.(૪)

પ્રતિવાદીઓને આ આદેશની નકલ પ્રાપ્ત થયેલી તારીખથી ત્રણ મહિનાની અવધિમાં ઉપરોક્ત નિર્દેશોનું પાલન કરવાની દિશા આપવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત નિર્દેશોને આધીન રહી, અહીં ઉપર દર્શાવેલ ઉપરોક્ત હદ સુધી આ અપીલ અંશતઃ મંજૂર ગણાય છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી. ઉપરોક્ત આદેશને ધ્યાનમાં રાખતા, સિવિલ અરજી હવે બાકી રહેતી નથી અને તે અનુસાર તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તીશ્રી વી.એમ. સાહાય)
(ન્યાયમૂર્તીશ્રી આર.પી. ધોળારિયા)

This judgment has been translated using AI Tool

— M/s. Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.